

КРИМІНАЛІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСОБИ, ЯКА ВЧИНИЛА НАСИЛЬНИЦЬКИЙ ЗЛОЧИН ВІДНОСНО МАЛОЛІТНЬОГО ПОТЕРПІЛОГО**CRIMINALISTICS DESCRIPTION OF CRIMINAL THAT ACCOMPLISHED THE CRIME OF VIOLENCE AGAINST A VERY YOUNG VICTIM**

Гірук В.В.,

здобувач кафедри криміналістики та судової медицини
Національна академія внутрішніх справ

Статтю присвячено проблемі формування криміналістичної характеристики насильницьких злочинів відносно малолітніх потерпілих, зокрема дослідженню такого її елемента, як особа злочинця. Основна увага приділяється визначенню основних рис, притаманних злочинцю, а також встановленню зв'язків між даними про особу злочинця та особу малолітнього потерпілого. Крім того автор здійснює спробу класифікації осіб, які вчиняють насильницькі дії відносно малолітніх потерпілих.

Ключові слова: особа злочинця, малолітня потерпіла особа, насильницькі злочини, криміналістична характеристика злочинів.

Статья посвящена проблеме формирования криминалистической характеристики насильственных преступлений в отношении малолетних потерпевших, в частности исследованию такого ее элемента, как личность преступника. Основное внимание уделяется определению основных качеств, присущих преступнику, а также установлению связей между данными о личности преступника и личности малолетнего потерпевшего. Кроме того автор делает попытку классификации лиц, совершающих насильственные действия в отношении малолетних потерпевших.

Ключевые слова: личность преступника, личность малолетнего потерпевшего, насильственные преступления, криминалистическая характеристика преступлений.

The article is sanctified to the problem of forming of criminalistics description of crimes of violence in regard to very young victims, in particular to research of such her element as personality of criminal. Basic attention is spared to the decision of basic lines, inherent to the criminal, and also establishing connections between data about personality of criminal and personality of very young victim. In addition an author gives it a shoot classification of persons accomplishing violent actions in regard to very young victims.

The problem of existence of crimes of violence against very young victims on the modern stage acquires all greater actuality and sharpness. The crimes of violence of the relatively indicated category of persons it is necessary to examine as component part of violent criminality on the whole with inherent to her features quantitative and quality descriptions. At investigation of the indicated types of crimes criminalistics description it is necessary to examine through the prism of personality of criminal and intercommunication of the last with personality of very young victim. Therefore, owning information about intercommunication of personality of criminal with other elements of criminalistics description, in particular by personality of very young victim, it is possible with the optimal expense of time to pull out and successfully check up versions about personality of criminal.

The aim of the article is a grant of description to personality of criminal, which accomplished the crimes of violence, and also lineation's of value of this description for establishment of intercommunication of rapist with a very young victim.

Consideration of such connections, their nature and role in development of dangerous co-operation, which resulted in the commission of crime of violence in relation to a child, showed that in the structure of such crimes most victims were acquainted with a criminal. Consequently the marked connection helps during investigation to collect information about personality of criminal, to choose the tactical receptions of realization of interrogation of criminal and very young victim and realization of other inquisitional (search) actions, establishments of psychological contact with the indicated persons of and other.

Key words: personality of criminal, personality of very young victim, crimes of violence, criminalistics description of crimes.

Проблема існування насильницької злочинності відносно малолітніх на сучасному етапі набуває все більшої актуальності та гостроти. Насильницькі злочини щодо вказаної категорії осіб слід розглядати як складову частину насильницької злочинності в цілому з притаманними їй особливостями кількісної та якісної характеристик. Так, під час розслідування вказаних видів злочинів, на нашу думку, варто розглядати криміналістичну характеристику крізь призму особи злочинця та взаємозв'язку останнього з особою малолітнього потерпілого. Тому, володіючи інформацією про взаємозв'язок особи злочинця з іншими елементами криміналістичної характеристики, зокрема особою малолітнього потерпілого, можна з оптимальною затратою часу висувати і успішно перевіряти версії про особу злочинця.

Метою статті є надання характеристики особи злочинця, що вчинив насильницькі злочини, а також окреслення значення цієї характеристики для встановлення взаємозв'язку насильника з особою малолітнього потерпілого.

У юридичних науках кримінального циклу інтерес до особистості пояснюється тим, що людина виступає в них як автор, «творець» всіх протиправних діянь, і тому проблема пізнання особистості через вивчення здійсненого нею, проблема впливу на особистість з метою неможливості здійснення нею аналогічних діянь в майбутньому

є визначальною для самого предмета тієї чи іншої з цих наук [1, с. 148].

У криміналістичній характеристиці злочину особа злочинця є найбільш активним елементом, який здійснює діяльність щодо вчинення злочину, «створює» всі події злочину [2, с. 221-222]. З метою встановлення особи злочинця використовуються виявлені на місці злочину сліди, професійні навички та інші ознаки, що відобразились в об'єктах матеріальної обстановки. Але більше значення для криміналістичної характеристики злочинів мають соціальні, соціально-демографічні та соціально-психологічні властивості особи злочинця, які вказують на особу, індивідуалізують її та одночасно характеризують [3, с. 76-77].

На думку Г. А. Густова, злочини вчиняються конкретними особами, які мають певну сукупність ознак, що характеризують їх в особистісному відношенні та є основою для їх визначення як суб'єктів посягання. Суб'єкт посягання є елементом системи злочину, конкретною особою, яка фактично вчинила суспільно небезпечне діяння, центральною фігурою в системі посягання. Від нього залежить створення, функціонування та розпад системи злочину. Він є продуктом суспільства, середовища, у якому виріс, виховувався, живе й працює. У нього є розум, воля, емоції, знання, потреби й навички, що визначають його відношення до дійсності, до своєї поведінки та вчинення злочинного посягання [4, с. 63].

Необхідність надання найбільш повної характеристики особи злочинця передбачає класифікацію злочинців, яка надає нам більш повне уявлення про осіб, які вчиняють злочини, у т. ч. насильницькі дії відносно малолітніх потерпілих. Здійснюючи криміналістичну класифікацію осіб, які вчиняють злочини вказаної категорії, можна виділити загальні закономірності особи насильницького злочинця; потім – осіб, які вчиняють насильницькі злочини, об'єднані в типові групи або підгрупи (статеві злочини, злочини проти життя, злочини проти здоров'я тощо); надалі – суб'єктів окремих видів насильницьких злочинів, що входять до цих груп і підпадають під ознаки відповідних статей КК України (вбивство матір'ю новонародженої дитини, розбещення неповнолітніх та ін.).

За віковими характеристиками слід виділити дві категорії осіб, що вчиняють насильницькі злочини щодо малолітніх: повнолітні та неповнолітні особи.

Підтримуємо думку А. В. Шмоніна, який вважає, що невіддільним від суб'єкта злочину є наявність певних потреб, які він має намір задовольнити за рахунок скоєння злочину, тобто мотив злочину [5, с. 185]. Тому, характеризуючи особу, яка вчинила насильницький злочин, потрібно враховувати суб'єктивні причини, цілі та мотиви, оскільки саме це визначає обрання злочинцем того чи іншого способу вчинення злочину.

Виходячи з цього, зробимо спробу виділити наступні групи осіб, які вчиняють насильницькі злочини відносно малолітніх потерпілих:

- особи, які вчиняють насильницькі злочини з мотивів задоволення статевої пристрасті;
- особи, які вчиняють насильницькі дії відносно малолітніх з метою отримання матеріальної вигоди;
- особи, які вчиняють вбивство та інші насильницькі злочини проти життя та здоров'я, громадського порядку тощо щодо вказаної категорії осіб.

Перша група. В переважній більшості насильницькі злочини відносно малолітніх вчиняються з мотивів задоволення статевої пристрасті. Ця категорія злочинців, на нашу думку, посідає провідне місце за якісними ознаками її представників. Найважливішим завданням для злочинця в даному випадку є пошук жертви.

Іноді злочинці не тільки вистежують, а й справді на початку здійснюють спеціальний пошук жертви, до якої будуть застосовані насильницькі дії сексуального характеру. Для цих цілей злочинці намагаються знайти дітей, що живуть в притулках, інтернатах, втекли із сім'ї, які конфліктують з батьками. Пошук останніх ведеться на ринках, в магазинах, кінотеатрах, біля шкіл, у спортивних залах. Заманювання таких дітей здійснюється як обманним шляхом, так і за різноманітну винагороду [6, с. 58].

Гвалтівники вміло використовують дитячу довіру до дорослого, заманюючи жертву під різними приводами в зручні для приховування насильницьких актів місця – підвали, горища, закинуті будівельні майданчики або відселені будинки, де нібито народилися кошенята чи цуценята. Нерідко сексуальними збоченнями виявляються сусіди чи знайомі. Вони входять в довіру сім'ї й особисто дитини, дарують їй подарунки або навпаки залякують, а потім розбещують чи гвалтують. Щоб приховати злочин, нерідко позбавляють жертву життя [7, с. 63].

Варто відзначити про масштабність вчинення насильницьких статевих злочинів щодо дітей саме особами, які в тій чи іншій мірі є родичами малолітньої потерпілої особи. Так, 19 жовтня 2016 року до Покровського відділу поліції звернувся місцевий мешканець, який повідомив про те, що 16-річний брат колишньої дружини протягом останніх двох років, погрожуючи дітям розправою, скоював розпусні дії відносно його малолітніх доньок 8-ми та 6-ти років [8].

Друга група злочинців вчиняють насильницькі злочини відносно малолітніх виключно з матеріальних мір-

кувань. Зазначені насильницькі злочини можуть полягати у комерційній сексуальній експлуатації дітей; примушуванні чи втягненні дітей у заняття проституцією, дитячою порнографією; експлуатації дитячої праці; втягненні малолітніх осіб у злочинну діяльність; використання для жебрацтва тощо. Особи, які вчиняють вказані злочини, як правило, підготовлені до такого роду діяльності і відрізняються прагненням до наживи.

Все частіше злочинці продають українських дітей у сексуальне рабство і для трудової експлуатації. Мають місце непоодинокі випадки використання малолітніх в якості жебраків або в т. зв. «жебрацькому бізнесі». Жебракування у громадському транспорті, на зупинках, парківках та інших громадських місцях є типовою дитячою працею, шляхом торгівлі дітьми вона поширюється як всередині країни, так і «експортується» в інші країни. Торгівля людьми може включати в себе й викрадення, однак в багатьох випадках все починається з обману чи заманювання. Наприклад, багато вербувальників та торговців людьми домовляються безпосередньо з батьками, які вважають, що саме у такий спосіб дитина матиме шанс на краще життя, отримає високооплачувану роботу і, можливо, надсилатиме заробіток додому, для підтримання родини.

Характеризуючи третю групу осіб, слід зазначити, що вони вчиняють злочини відносно вказаної категорії осіб з різноманітних мотивів, а саме, вчинення насильницьких дій з ревнощів, сварки, з інших побутових причин, з хуліганських мотивів, умисне вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини тощо.

Як приклад, можна навести такий випадок. Співробітники жовтводської поліції, встановили що ввечері 30 червня 2016 року 28-річний чоловік, знаходячись у стані алкогольного сп'яніння, викинув з вікна співмешканку з дворічною дитиною [9].

Значний інтерес для криміналістики становить взаємозв'язок особи злочинця із потерпілою особою. Як справедливо зазначає В. Ю. Шепітько, існує взаємозв'язок між особливостями особи потерпілого і злочинця, певна вибірковість у діях останнього. Наявність і характер зв'язків і відносин між потерпілим і злочинцем впливає на мету, мотив, місце, час, спосіб вчинення і приховування злочину [10, с. 257]. Типи зв'язків між злочинцем і жертвою можуть бути матеріальними і духовними, основними (для кожного із суб'єктів зв'язку) і другорядними, усвідомлюваними і неусвідомлюваними. Можна виділити зв'язок докримінальний, «кримінальний», посткримінальний, безпосередній, опосередкований, двосторонній і багатосторонній [11, с. 83-84].

Підтримуємо думку В. В. Вандишева, який відмічає, що взаємозв'язки жертви і злочинця різноманітні і простежуються по лінії спільності їх персонографічних, морально-психологічних, поведінкових, цільових, мотиваційних, просторово-часових та інших характеристик і відносин [12, с. 18].

У переважній більшості жертва знаходиться в тій чи іншій мірі знайомства з насильником. Мова йде передусім про насильство в родині. Батьки або інші родичі нерідко вчиняють насильницькі дії відносно власних дітей.

З урахуванням викладеного та на підставі проведеного нами дослідження злочинів у цій сфері можна констатувати наявність різних зв'язків та відносин між малолітньою потерпілою особою та злочинцем. Так, за ступенем та характером знайомства існує:

- 1) зв'язок родинного характеру (особи, які вчиняють насильницькі дії щодо малолітніх, перебувають у родинних стосунках з останнім);
- 2) насильницький злочин вчинено знайомими малолітнього потерпілого;
- 3) особа злочинця та малолітній потерпілий раніше не були знайомі.

На нашу думку, доцільно розглянути перші дві основні форми зв'язку злочинця з потерпілим.

Масштабними явищем на сьогодні є насильницька злочинність родинного характеру. Статистика переконали, саме в сім'ї відбувається 30–40 % усіх тяжких злочинів. У більшості випадків жертвами злочинів на ґрунті сімейно-побутових конфліктів є діти – ті, хто не здатний себе захистити [7, с. 31].

Фізичне, сексуальне та інше насильство в родині вчиняють відносно дітей, які мають фізичні або психічні вади, є недоношеними, з малою вагою при народженні, оскільки зазвичай вони більш дратівливі, більше плачуть, менш привабливі зовні тощо.

Нерідко мають місце випадки вчинення насильницьких дій саме матір'ю відносно власних дітей. Так, на Вінничині близько 5-ї години ранку матір намагалася позбавити життя свою дитину – 6-річного хлопчика. Врятував хлопчика батько, який почув дитячий крик та кинувся на допомогу. В результаті хлопчик отримав різану рану передпліччя [13].

Характеризуючи осіб, які здійснюють насильство в сім'ї, кримінологи виокремлюють такі чинники їх протиправної поведінки:

1. Злочинцям притаманні такі особливості особистості, як ригідність, домінування, тривожність, швидке роздратування (особливо на провокативну поведінку членів сім'ї), низька самооцінка, депресивність, імпульсивність, залежність, низький рівень емпатії та відкритості, низька стресостійкість, емоційна лабільність, агресивність, замкнутість, підозрілість і проблеми самоідентифікації.

2. Негативне ставлення до сім'ї та неадекватні очікування від її представників: особа сприймає членів сім'ї як стресовий чинник, унаслідок чого постійно відчуває негативний вплив стресу, невдоволеність сімейним життям, почувається нещасною.

3. Низький рівень соціальних навичок: відсутні навички вести переговори, вирішувати конфліктні ситуації та проблеми мирним шляхом, приймати помірковані рішення, звертатися за допомогою до інших.

4. Психологічне здоров'я характеризується вираженими психопатологічними відхиленнями, підвищеною нервозністю або депресивністю, схильністю до суїциду, які тільки збільшують ризик застосування насильства до членів сім'ї.

5. Алкоголізм та/або наркоманія є психофармакологічною проблемою, що породжує афективні порушення психіки (агресивність, гіперсексуальність, роздратованість, порушення координації, знищення самокритики тощо), наслідком яких є втрата контролю над власною поведінкою та незворотний процес деградації особистості.

6. Проблеми з фізичним здоров'ям (патологічний перебіг вагітності, перервана вагітність, важкі пологи, інвалідність тощо) є чинником, який збільшує імовірність насильницьких проявів, оскільки потужно впливає на нервову систему, викликає негативні емоції, швидке збудження, тривожність, унаслідок чого чоловік або жінка стають нерезистентними до стресорів, знижується рівень їх самоконтролю.

7. Нерозвиненість батьківських навичок та почуттів найчастіше спостерігається у молодих батьків, у яких труднощі виховання дітей викликають нервозність, репре-

сивність, тривожність, страх, що знижують самооцінку та здатність справлятися з обов'язками батьківства, призводять до нервово-психічних розладів [14, с. 30-31].

У психологічній та кримінологічній літературі неодноразово висловлювалася думка з приводу того, що спричинене в дитинстві насилля викривлює уявлення дітей щодо припустимості проявів насильства й агресії, призводить до формування впевненості у виправданості застосування насильства. Людина, що зростала в обстановці, в якій затверджується насильство, схильна до вирішення конфліктів з іншими дітьми, дорослими або власних внутрішніх конфліктів насильницьким шляхом. Як наслідок, насильство породжує насильство.

Характеризуючи другий тип зв'язку, необхідно зазначити, що насильницькі злочини в даному випадку вчиняють друзі, знайомі по навчанню, гуртку, секції, місцю проживання, місцю роботи тощо. Існує цілий ряд мотивів вчинення насильницьких дій даними особами. В першу чергу, це насильницькі злочини на ґрунті особистих неприязних відносин. Відносини між злочинцем і малолітнім потерпілим є конфліктними і, як правило, трагедії передували сварки, бійки тощо. Нерідко злочин вчиняється у стані алкогольного сп'яніння. Зустрічаються випадки вчинення насильницького злочину на ґрунті раптово виниклих особистісних конфліктів. Часто фізичне насильство чинять над дітьми саме в стінах навчальних закладів, насамперед інтернатних, де діти певною мірою ізольовані від зовнішнього світу. Кривдниками дітей або байдужими спостерігачами за такими діями інших осіб стають педагоги. Фізичні покарання, згвалтування, трудова експлуатація, позбавлення їжі, примусове психіатричне лікування, торгівля дітьми – непоодинокі явища в інтернатах.

Підсумовуючи, можна констатувати, що зростання насильницької злочинності відносно малолітніх осіб пояснюється насамперед тим, що останні не можуть себе захистити та дати відсіч і надати активний опір злочинцю.

Важливим складовим елементом криміналістичної характеристики насильницьких злочинів відносно малолітніх потерпілих є дані про особливості особи злочинця та її взаємозв'язки з малолітнім потерпілим. У криміналістичному значенні все це являє нову, самостійну інформацію, що дозволяє модулювати особу злочинця, визначити напрям і способи пошуку злочинців та обрати оптимальні методи розслідування. При вивченні особи злочинця доцільно виділити два напрями. По-перше, здобуття інформації про особу невідомого злочинця. По-друге, встановлення взаємозв'язку, характеру відносин між потерпілим та насильником.

Взаємозв'язок між злочинцем та потерпілим є очевидним. Аналіз таких зв'язків, їх природи та ролі у розвитку небезпечної взаємодії, що призвело до вчинення насильницького злочину щодо дитини, показав, що в структурі таких злочинів більшість жертв відома знайомі із злочинцем. Отже, зазначений зв'язок допомагає під час розслідування збирати відомості про особу злочинця, обирати тактичні прийоми проведення допиту особи злочинця та малолітнього потерпілого та проводити інші слідчі (розшукові) дії, встановлювати психологічний контакт із зазначеними особами та ін.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ведерников Н. Т. Личность преступника в криминалистике и криминологии / Н. Т. Ведерников // Вестник Томского государственного университета. – 2014. – № 384. – С. 148–152.
2. Хоменко А. Н. Связь личности преступника, как элемента криминалистической характеристики преступления, с другими ее элементами / А. Н. Хоменко // Актуальные вопросы правоведения. – Томск, 1989. – С. 221–222.
3. Ведерников Н. Т. Личность преступника как элемент криминалистической характеристики преступлений / Н. Т. Ведерников // Криминалистическая характеристика преступлений. – М., 1984. – С. 74–78.
4. Курс криминалистики : Общетеоретические вопросы. Криминалистическая техника. Криминалистическая тактика : в 3 т. / под ред. О. Н. Коршунова, А. А. Степанова. – СПб. : Юридический центр Пресс, 2004. – Т. 1. – 2004. – 683 с.
5. Шмонин А. В. Методика расследования преступлений : учеб. пособие / А. В. Шмонин. – М. : ЗАО Юстицинформ, 2006. – 464 с.
6. Януценкова И. В. Использование специальных медицинских знаний при расследовании насильственных действий сексуального характера : Дисс. ... канд. юрид. наук по спец. : 12.00.09 / И. В. Януценкова. – М. : Московский университет МВД России, 2004. – 240 с.

7. Волинець Л. С. Надання допомоги дітям-жертвам злочинів, пов'язаних із торгівлею дітьми, дитячою проституцією, дитячою порнографією, проти статевої свободи та статевої недоторканості дитини, з урахуванням національної та міжнародної практик / Л. С. Волинець, Л. П. Гурковська, І. В. Савчук. – К. : ТОВ «К. І. С.», 2011. – 132 с.

8. Прес-реліз про найбільш резонансні злочини та події на 19 жовтня 2016 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.npu.gov.ua>

9. Прес-реліз про найбільш резонансні злочини та події на 02 липня 2016 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.npu.gov.ua>

10. Шепитько В. Ю. Криміналістика : [курс лекцій] / В. Ю. Шепитько. – Изд. 3-е. – Х. : ООО «Одиссей», 2006. – 368 с.

11. Рыбальская В. Я. Проблемы борьбы с преступностью несовершеннолетних : [учебное пособие] / В. Я. Рыбальская. – Иркутск : Издательство Иркутского ун-та, 1994. – 200 с.

12. Вандышев В. В. Реализация взаимосвязей жертвы и преступника в раскрытии и расследовании насильственных преступлений / В. В. Вандышев. – Санкт-Петербург, 1992. – 124 с.

13. Прес-реліз про найбільш резонансні злочини та події на 06 липня 2016 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.npu.gov.ua>

14. Насильство в сім'ї та діяльність органів внутрішніх справ щодо його подолання : навчально-методичний посібник для курсантів вищих навчальних закладів МВС України / [Запорожцев А. В., Лабунь А. В., Заброта Д. Г., Басиста І. В., Дроздова І. В., Брижик В. О., Мусієнко О. М.]. – Київ, 2012. – 246 с.

УДК 343.13: 343.98

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ТЕРОРИСТИЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

SOME PROBLEMS INVESTIGATION OF CRIMES RELATED TO TERRORIST ACTIVITY

Максимів Л.В.,
к.ю.н., науковий співробітник наукової
лабораторії з проблем досудового розслідування
Навчально-науковий інститут № 1
Національна академія внутрішніх справ

У статті висвітлено окремі проблеми, які виникають під час розслідування злочинів, пов'язаних із терористичною діяльністю, а також окреслено можливі шляхи їх вирішення. З метою ефективності й покращення результатів діяльності слідчого та органів, які здійснюють досудове розслідування, розроблено алгоритм дій щодо розслідування злочинів, пов'язаних із терористичною діяльністю.

Ключові слова: тероризм, терористичний акт, терористична група, терористична організація, терористична діяльність, докази, досудове розслідування.

В статье рассматриваются отдельные проблемы, которые возникают при расследовании преступлений, связанных с террористической деятельностью, а также обозначены возможные пути их решения. В целях эффективности и улучшения результатов деятельности следователя и органов, осуществляющих досудебное расследование, разработан алгоритм действий по расследованию преступлений, связанных с террористической деятельностью.

Ключевые слова: терроризм, террористический акт, террористическая группа, террористическая организация, террористическая деятельность, доказательства, досудебное расследование.

This article highlights some of the problems that arise when investigating crimes related to terrorist activities, and outlines possible solutions.

The problem of terrorism today is very relevant and painful for Ukraine. Due to the political situation in the east of our country, have become quite common crimes related to terrorism, which, according to the Criminal Code of Ukraine related terrorist act involvement in the commission of a terrorist act, public incitement to commit a terrorist act, creating terrorist group or terrorist organization, facilitate the commission of an act of terrorism, financing of terrorism. Terrorism – socially dangerous activity that is conscious, purposeful use of violence by hostage-taking, arson, murder, torture, intimidation of the population and the authorities or any other encroachment on the life or health of any innocent people or threat of committing criminal acts to achieve a criminal purpose.

The process of investigation of crimes related to terrorism, including several constituents:

- Forensic characterization of crimes related to terrorism;
- The circumstances to be clarified in the criminal proceedings;
- The priority actions of the investigator and other participants during the opening of criminal proceedings;
- Investigative tactics (search) and covert investigative (detective) actions;
- The completion phase of the investigation of crimes related to terrorism, with the direction of the indictment and the criminal proceedings in court.

In this paper, to facilitate the work of investigating and carrying out pre-trial investigation of crimes related to terrorism, the algorithm of actions to investigate crimes related to terrorist activity.

Key words: terrorism, terrorist attack, terrorist group, terrorist organization, terrorist activities, evidence, prejudicial inquiry.

Проблема тероризму сьогодні є досить актуальною й болючою для нашої держави. У зв'язку з політичною ситуацією на сході України досить розповсюдженими стали злочини, пов'язані з терористичною діяльністю, до яких, відповідно до Кримінального кодексу України (далі – КК), належать терористичний акт (ст. 258 КК), втягнення в учинення терористичного акту (ст. 258-1 КК), публічні закли-

ки до вчинення терористичного акту (ст. 258-2 КК), створення терористичної групи чи терористичної організації (ст. 258-3 КК), сприяння вчиненню терористичного акту (ст. 258-4 КК), фінансування тероризму (ст. 258-5 КК) [1]. Свідченням цього є дані, отримані з Єдиного державного реєстру судових рішень. Так, за період із січня по листопад 2016 року судами України за ст. 258-3 КК розглянуто